

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van GO! leefschool De Vlieger Oostende te OOSTENDE

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 106161
Instelling GO! leefschool De Vlieger Oostende
Directeur Joeri DEMEY
Adres Rogierlaan 12 - 8400 OOSTENDE
Telefoon 059-51.22.35
Fax 059-51.81.09
E-mail info@leefschooldevlieger.be
Website www.leefschooldevlieger.be

Bestuur van de instelling GO! scholengroep Aan Zee
Adres Leon Spilliaertstraat 29 - 8400 OOSTENDE

Scholengemeenschap SCHOLENGROEP 27
Adres Ringlaan 18 - 8680 KOEKELARE
CLB GO! CLB Oostende
Adres Hennepstraat 53 - 8400 OOSTENDE

Dagen van het doorlichtingsbezoek 01-12-2014, 02-12-2014, 03-12-2014, 04-12-2014
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 04-12-2014
Datum bespreking verslag met de instelling 17-12-2014

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Jan DEVOS
Teamleden Peter DE CLERCK

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus.....	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?.....	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	12
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	14
3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?.....	16
3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Deskundigheidsbevordering.....	19
4.2 Sociale en emotionele begeleiding.....	20
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	21
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	23
6.1 Wat doet de school goed?.....	23
6.2 Wat kan de school verbeteren?	23
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	23
7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN	24
8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG	24

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de school een selectie van de onderwijsreglementering:
 - het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen
Hiertoe selecteert de onderwijsinspectie een aantal leergebieden.
Daarbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - het onderwijsaanbod
 - de uitrusting
 - de evaluatiepraktijk
 - de leerbegeleiding.
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden, waaronder de erkenningsvoorwaarde bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne.
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de school dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?

3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.
In dit luik rapporteert het inspectieteam ook over het zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid van de school.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Leefschool De Vlieger is gelegen in het centrum van Oostende. De keuzemotieven voor deze school van ouders zijn uiteenlopend en de schoolpopulatie bestaat uit een rijke mix van kinderen met diverse sociaal-culturele achtergronden. De school wil deze verscheidenheid graag behouden. De school bestaat momenteel uit vier kleuter- en zes lagere schoolklassen. Met uitzondering van de peuters en eerste kleuterklas wordt bewust gekozen voor graadsklassen waarbij leerlingen in verticale leeftijdsgroepen zijn ondergebracht, de zogenaamde leefgroepen. De Vlieger is een methodeschool die de leefschoolpedagogiek toepast en ijvert voor kleinschaligheid.

Op basis van het vooronderzoek van 24 november 2014 onderzocht de onderwijsinspectie de leergebieden 'Nederlands' en 'wereldoriëntatie' in beide afdelingen. Verder peilde ze naar de kwaliteitsbewaking van de 'sociale en emotionele begeleiding' en de 'deskundigheidsbevordering'. Daarnaast onderzocht ze hoe het 'algemeen beleid' van de school vormt krijgt. Ook aspecten van de 'regelgeving' en de 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne' van de leeromgeving maakten deel uit van het onderzoek.

Het erkenningsonderzoek van de onderwijsdoelstellingen in de kleuterafdeling wijst uit dat de school de ontwikkelingsdoelen voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie in voldoende mate nastreeft. Het algemeen welzijn van de kleuters staat voorop en de kleuters kunnen actief participeren en experimenteren. Ten aanzien van beide onderzochte leergebieden is het aanbod voldoende breed, evenwichtig en samenhangend. De kleuters krijgen ruime kansen om initiatief te nemen en hun aandeel in product en proces is groot. In de kleuterklassen wordt coöperatief, werkelijkheids- en belevingsgericht gewerkt. Behalve de klasinrichting en de materialen zijn de technieken (vrije teksten, projectwerking, kringen, ...) hier van wezenlijk belang. De kleuteronderwijzers bieden een taalrijke omgeving aan, maar een woordenschatbeleid ontbreekt nog. De kleuterafdeling slaagt er nog niet in een procedure te ontwikkelen waarbij op functionele wijze gewerkt wordt rond onderwijsdoelstellingen. Het gebruik van het huidige instrument is hiervoor te divers. De geboden basiszorg is van een hoog niveau en uitvallers worden ondersteund en opgevolgd. Niettegenstaande het rapport aantrekkelijk is voor ouders en op maat van het kind geschreven, ontbreekt er een vorm van schoolinterne evaluatie die meer gericht is op fundamentele onderwijsdoelstellingen.

Het erkenningsonderzoek van de onderwijsdoelstellingen in de lagere afdeling toont aan dat de school de eindtermen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate bereikt. In de leefgroepen van de lagere afdeling is er aandacht zowel voor vorm, inhoud als gebruik van taal. De ene keer ligt het accent sterker op meer schools-technische aspecten als spelling, taalbeschouwing, technisch en begrijpend lezen en de andere keer wordt het speelse karakter en de functionaliteit van taal sterker benadrukt. De afwisseling tussen natuurlijke en speelse werkvormen met leerkrachtgestuurde en gestructureerde momenten zorgt voor een voldoende breed aanbod conform de visie achter het leerplan. Momenteel zet de lagere afdeling sterk in op schrijfmotoriek naar aanleiding van analyse van outputresultaten. Er kan nog meer knowhow opgebouwd worden rond het uitbreiden van de woordenschat op maat van de schoolpopulatie. De evaluatie is voldoende breed en gekoppeld aan het informeren van ouders en het zorgoverleg. Rond bepaalde aspecten van taal zoals het schrijven van teksten en de mondelinge taalvaardigheid kan de evaluatie nog doordachter. Zorg met betrekking tot dit leergebied is er zowel in preventieve als curatieve vorm. De lagere afdeling streeft de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in onvoldoende mate na. De leerkrachten van de lagere afdeling moeten voorzien in een aanbod voor wereldoriëntatie dat volledig conform is aan het leerplan. De huidige werking naar planning en evaluatie van het aanbod garanderen geenszins de volledigheid zoals de leerplannen voorschrijven. Afspraken rond een eenduidig, haalbaar en functioneel omgaan met onderwijsdoelstellingen zijn noodzakelijk. De wijze waarop de kring, de projectwerking, de vrije werktijd en het forum ingevuld worden, werkt heel goed om de pedagogische principes onderliggend aan het leerplan te realiseren. De kinderen werken betrokken, actief en coöperatief rond dit leergebied. De evaluatie is echter veel te eenzijdig om een zicht te krijgen op de verworven kennis, inzichten en vaardigheden.

De school werkt kwaliteitsvol aan de procesvariabelen 'sociaal-emotionele begeleiding' en 'deskundigheidsbevordering'. Het team is leergierig en voortdurend op zoek naar nieuwe impulsen. Er is dan ook een grote verscheidenheid aan initiatieven die aangewend worden om te voldoen aan de professionaliseringsbehoefte. Samenwerking en veelvuldig overleg ook rond inhoudelijke thema's is een

belangrijke leerbron. Daarnaast zijn er ook individuele nascholingen en meer langdurige opleidingen, schooloverstijgende collegagroepen en teamgerichte nascholingen. Voortrajecten krijgen kansen gevolgd door veelvuldige en diepgaande reflectie. De algemene gerichtheid op het sociaal-emotioneel welzijn van kinderen is een voorbeeld van goede praktijk. De leerkrachten onderhouden warme en empathische contacten met kinderen en ouders. Ze zijn zeer alert voor conflicten en er wordt veel bespreekbaar gesteld. Coöperatief en participatief werken met kinderen én ouders is ingebakken in de schoolwerking en wordt als een belangrijke hefboom gehanteerd ten gunste van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Op school heerst een democratisch en participatief beleid met veel inbreng van het team en de ouders. De directeur is open, gedreven en stimulerend. Samen met de zorgcoördinator vormt hij een goede tandem die energie geeft aan het team om te blijven evolueren. Er is echter ook veel aandacht voor de psychosociale belasting van individuele leerkrachten opdat zij hun draagkracht niet overschrijden. De school voorziet in veel informatiekkanalen en overlegfora die zorgen voor een snelle en afgestemde informatiedoorstroming. De visie van de leefschoolpedagogiek is sterk geworteld in het team en is richtinggevend voor het nemen van beslissingen. De gedrevenheid en het enthousiasme van dit team heeft als valkuil dat het aantal vernieuwingspunten te groot is voor een degelijk en voor iedereen transparant implementatietraject.

De school krijgt een gunstig advies voor zowel de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de leer- en werkomgeving als voor de overige erkenningsvoorwaarden.

Leefschool De Vlieger steunt op een team met veel inzet en deskundigheid. De teamleden werken gedreven vanuit een gedeelde visie aan een pedagogisch en didactisch onderbouwde school- en klaspraktijk. Mede omwille daarvan deliberaert de onderwijsinspectie het tekort voor het leergebied wereldoriëntatie in de lagere afdeling en sluit ze de doorlichting af met een gunstig advies voor de kleuter- en de lagere afdeling.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs - Leergebieden

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel - Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs - Begeleiding

Sociale en emotionele begeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate na. Het leerkrachtenteam zorgt voor een voldoende breed, evenwichtig en samenhangend aanbod. Er is een verscheidenheid aan ontwikkelingsmaterialen voorzien ten gunste van de taalontwikkeling. De leerkrachten hebben een goed zicht op de uitvallers en er is voorzien in ondersteuning bij problemen.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling streeft de ontwikkelingsdoelen voor het leergebied wereldoriëntatie in voldoende mate na. Het aanbod is conform de didactische principes achterliggend aan het leergebied en voldoende breed uitgewerkt. Er is aandacht voor de werkelijkheid buiten en binnen de klas. Kleuters kunnen volop waarnemen, verkennen en uitproberen en krijgen zo meer greep op de hun omringende wereld.

3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs: Nederlands en wereldoriëntatie

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning
Evenwichtig en volledig
Samenhang
Brede harmonische vorming
Actief leren

De kleuterafdeling werkt sterk kindgericht. Vragen, wensen, ervaringen, ... van kinderen vormen veelal het vertrekpunt van het onderwijs. De uitwerking krijgt eveneens structuur door een aantal terugkerende activiteiten/technieken zoals de kring, de vrije werktijd, het project, het forum, ... De leerplandoelen worden binnen de eigen groep geconsulteerd om na te gaan wat eventueel kan toegevoegd worden aan het aanbod.

De concrete planning is vrij nieuw en gebeurt via een digitaal schoolplatform. Het gebruik is vrij verscheiden en het team is hier nog zoekende. Het soort van doelstellingen (ontwikkelingsdoelen, leerplandoelen, leergebiedoverschrijdende eindtermen) kan variëren evenals de toepassing (voor of na de concrete activiteiten) voor het bewaken van het aanbod. Afspraken ontbreken nog om van een sluitend systeem te kunnen spreken. Leerplandoelen zijn voorzien voor vaste, terugkerende 'hoeken' en 'activiteiten' (kring, fruit en koek, middag, forum, ...). Het gaat om de zogenaamde 'rugzakjes' waarbij sommige leerkrachten bewust enkele doelen selecteren die tijdens een activiteit specifieke aandacht krijgen.

Het aanbod inzake beide leergebieden is vrij evenwichtig en volledig. Dit heeft onder meer te maken met het activiteitenaanbod, de technieken (kring, vrije tekst, project, vrije werktijd, forum, ...) en de diversiteit aan speelwerkplekken.

Er is ruim aandacht voor mondelinge taalvaardigheid. Kleuters krijgen ruime ervaringskansen om zich talig uit te drukken. Het verwoorden van gevoelens, impressies, waarnemingen, ... is ingebed in de klaswerking. De kringen hebben hier een belangrijke meerwaarde en jonge kleuters kunnen al verrassend goed gespreksconventies naleven. De kring is niet alleen de institutie om

verantwoordelijkheden en beslissingen een plek te geven maar er wordt ook vrijuit verteld, vrije teksten worden er voorgelezen, ...

Kinderen worden voldoende geconfronteerd met allerlei visuele representaties (symbolen, kalenders, taken, opbergboxen, ...) van de werkelijkheid. Foto's, pictogrammen en letters zijn niet alleen aanwezig maar worden ook functioneel aangewend door de planning te tekenen en op deze wijze vooruit of terug te kijken, hun eigen symbool te hangen/kleven bij een taak, de voorkeuren van kinderen inzake het project weer te geven,... Er wordt dagelijks voorgelezen en kinderen grijpen spontaan naar een boekje in de kring. Het gebeurt ook dat prenten van boeken ingescand en via een beamer geprojecteerd worden om zo te 'lezen'. De vrije tekst en de tekstbespreking is een gezamenlijk lezen en schrijven van kleuter en leerkracht met respect voor het kind als auteur en stuurt de ontluikende geletterdheid aan. Op deze wijze werken en spelen kleuters op een zo natuurlijk mogelijke wijze met letters. Deze letters kunnen kleuters halen uit hun vrije tekst maar er is ook een letter die gekoppeld wordt aan het actuele project. De leerkrachten voorzien ook taalspelletjes, dramatisaties (uitbeelden van vrije tekst), stappenplannen en rijmen. Er is ook een toegenomen aandacht merkbaar voor de fijne motoriek. Zo wordt intentioneel gewerkt aan de pengreep ter optimalisering van de schrijfmotoriek.

Niettegenstaande woordenschatontwikkeling veel aandacht krijgt, is er nog geen sprake van een doordacht woordenschatbeleid.

Om het leergebied wereldoriëntatie invulling te geven zijn de projecten van groot belang. Kinderen kunnen mee bepalen wat ze willen weten en maken. Het zijn vaak vrij gekozen thema's die kunnen opborrelen uit de kring maar in ieder geval de interesse van de kinderen wegdragen. De leerkracht bewaakt een voldoende rijke en brede invulling van het gekozen project door de lijnen van het procesmatig verloop op het oog te houden. Er is aandacht voor alle (sub)domeinen en educaties (gezondheid, milieu, verkeer, ...) van het leergebied. Leerkrachten weten wanneer iets (techniek, sociaal-culturele verschillen, verkeer, ...) minder aan de orde was en zorgen voor aanvullend aanbod. De geselecteerde activiteiten dragen bij tot een breed en samenhangend aanbod: uitstappen, muzische verwerking, (wiskundige) begrippen, ... Technieken zoals de kring, de vrije werktijd en het forum zorgen voor een logische doorloop van plannen tot en met evalueren en vieren. De vrije werktijd wordt benut om verder te werken aan het project en dit kan uitmonden in een creatieve presentatie tijdens het forum. Zintuiglijke waarnemingen, doe-opdrachten en uitstappen ondersteunen het project om de betrokkenheid, de werkelijkheidsgerichtheid en het belevingsniveau zo hoog mogelijk te brengen. Kleuters brengen ook vaak zaken van thuis mee die te maken hebben met wat leeft in de klas.

De kleuteronderwijzers zorgen voor een samenhangend aanbod waarbij de scheidingslijnen tussen leergebieden weggeveegd worden. Zij gebruiken hiertoe technieken, activiteiten en taken die met elkaar verweven zijn, op elkaar aansluiten. Aandacht voor afstemming en doorgaande lijn is er onder meer rond schrijfmotoriek en lettertekens, kalendergebruik en het werken aan vrije teksten en projecten.

De leerkrachten spreken de totale persoonlijkheidsvorming van de kleuters aan. Beleving en welbevinden vormen vertrekpunt en toetssteen van de klaswerking. Hierbij is er niet enkel oog voor het welzijn van individuele kleuters maar er wordt ook geïnvesteerd in het contact met de ouders wat ontwikkelingsbevorderend werkt. Kinderen kunnen vrij (beeldend) uitdrukken wat hen beroert en zich motorisch uitleven op de speelplaats maar ook op de glijbaan in de klas of de fietsen in de gang.

Coöperatieve en (inter-)actieve werkvormen zoals binnen- en buitenkring, het toewijzen van rollen en taken behoren tot de eigenheid van de klaswerking. Soms verdwijnen de tussenschotten tussen de klassen om klasdoorbrekend te werken en te spelen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

In de kleuterklassen is er voldoende materiaal aanwezig en de leerkrachten kunnen desgevallend altijd zaken bijbestellen. De ruime klassen bieden kansen voor de ontwikkeling van de diverse ontwikkelingsaspecten van kinderen zoals het cognitieve, het sociaal-emotionele, het creatieve en het motorische. Er is een ruim aanbod aan hoeken (kring, huisje en winkel, schrijfhoek, computerhoek, poppenhoek, ...) en materialen (woordkaarten, variëteit aan letters en stempels, educatieve spellen, bordje met lijnen en zand om in te 'schrijven',...) gericht op de taalvaardigheid van de kinderen. Er zijn steeds informatieve boeken voorzien in het kader van het thema maar in sommige klassen kan het aanbod aan leesboekjes in de klasbibliotheek nog verder verrijkt worden. Ook ten aanzien van wereldoriëntatie worden inspanningen geleverd om de werkelijkheidsgerichtheid te laten toenemen zoals uitstappen, stekjes nemen van planten, herbarium aanleggen, ... De thematafel in de kring is soms de plek waarop de werkelijkheid zichtbaar gemaakt wordt. Verder zijn er specifieke hoeken zoals bouwhoek of constructiehoek, poppenhoek of winkel en keuken die meer gericht zijn op specifieke wereldoriënterende vaardigheden. Er zijn ook ontdekdozen, experimenteerdozen en voeldozen aanwezig naast nieuwe media zoals cd-speler, computer en beamer, foto's, ... Specifieke aandacht gaat naar de aankleding van bepaalde hoeken om de huiselijke sfeer te onderstrepen.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Kindvolgsysteem
Gericht op bijsturing

Er is een voortdurende evaluatie van de taalontwikkeling zonder dat die sterk voorgestructureerd is. Welke woorden heb je onthouden uit het project, welke letter(s) heb je herkend in je vrije tekst, ...? Indien nodig worden woorden verbeterd tijdens de kring of het spel maar dit gebeurt steeds vanuit een positieve benadering. De leerkrachten vragen zich af of de kleuters hulp durven vragen, mooie zinnen maken, ... en de rapporten van de oudsten bevatten enkele algemene rubrieken van taalvaardigheid. Toch is de evaluatie als geheel vrij algemeen en weinig doelgericht. Men vraagt zich eerder af wat opvalt of hoe een kleuter 'talig' ervaren wordt dan aan te geven hoever een kleuter staat met betrekking tot bepaalde taalvaardigheden.

Aanvullend worden ook enkele gestandaardiseerde testen gebruikt maar de aversie voor overmatig testen houdt het risico in dat het testen enkel gericht is op eventuele uitvallers waardoor het deficitdenken (gerichtheid op het tekort) sterk op de voorgrond treedt. Zo kunnen de resultaten op een screening schoolse taalvaardigheid bij aanvang van het lager onderwijs relevant zijn voor de kleuterafdeling.

Voor wereldoriëntatie gebeurt de evaluatie voor een stuk in de kring. Foto's kunnen gebruikt worden om terug te kijken op de praktijk. De vragen aan de kinderen zijn echter vaak algemeen: wat heb je gedaan? Wat vond je leuk aan het project? Dit weerspiegelt zich ook grotendeels in het rapport dat beschrijvend van aard is en gericht op beleving, betrokkenheid, werkhouding, ...

maar weinig doelgericht ten aanzien van onderwijsdoelstellingen. Leerkrachten noteren soms losse observaties in een schriftje.

De evaluatie staat vooral ten dienste van het informeren van ouders, het CLB-overleg en overgangsgesprekken. Het rapport is op maat van de kleuter maar een eigen instrument of methodiek voor gerichte evaluatie op basis van vooropgestelde criteria ontbreekt vooralsnog.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De school heeft een goed zicht op de problematieken van kinderen. De hulpvragen met betrekking tot taalvaardigheid zijn gekend onder meer doordat alle teamleden aanwezig zijn wanneer kinderen maandelijks besproken worden op het overleg met het CLB. Verdere informatie is er via de overgangsgesprekken en het digitaal te raadplegen verslag.

De basiszorg zit ingebouwd in de klaswerking. In de onthaalkring wordt onder meer via een doosjessysteem gezorgd voor een goede mix aan sterke en zwakke sprekers en al spelend wordt foutief taalgebruik gecorrigeerd. Een zwakke motoriek geeft aanleiding tot aanbod met specifieke letters of het inoefenen van de pengreep. De leerkrachten houden rekening met het ontwikkelingsniveau van de kleuters. Kleuters uit de tweede kleuters moeten nog geen vrije tekst maken terwijl de oudsten reeds letters herkennen uit eigen tekstproducties. De aandacht voor differentiatie is er ook voor de motorische ontwikkeling waarbij kleuters aangepaste materialen en motorische uitdagingen krijgen. Op sociaal-emotioneel vlak overwegen leerkrachten wanneer ze al dan niet aandacht geven en rond denkvaardigheden zijn er stappenplannen met een verschillende complexiteit.

Anderstalige kleuters of kleuters met een specifiek probleem krijgen aangepaste ondersteuning. Soms echter is het aantal (leerplan)doelen te veel op één interventiefiche en dient het repertoire aan methodieken/materialen specifiek gericht op de problematiek van anderstaligen verder uitgebreid te worden. Voor wereldoriëntatie differentiëren de leerkrachten naar interesse van de kinderen. Dit is het geval met de projectwerking maar evengoed met het brede aanbod aan hoeken die open zijn waarbij kleuters vrijuit kunnen experimenteren. Kleuters die nog niet toe zijn aan participatie mogen eerst toekijken en geleidelijk aan meer deelnemen. Zodoende wordt een te sterke verschooning vermeden.

Kwaliteitszorg

Echt visiewerk met betrekking tot de uitgangspunten van de leerplannen van beide onderzochte leergebieden gebeurde nog niet. De focus ligt zo sterk op doelen dat de achterliggende principes niet gekend zijn. Gelukkig sluit de leefschoolpedagogie en de geobserveerde praktijk vrij goed aan bij deze principes.

Ondertussen is er wel een afspraak rond letterbeeld en recentelijk bekijken enkele leerkrachten een koepelgebonden instrument rond woordenschatverwerving. Teamgerichte nascholingen rond wereldoriëntatie waren er in het recente verleden niet. Wel zijn er individuele leerkrachten die nascholingen volgden zoals rond ontdekdozen. Doorstroming rond projecten gebeurt wel tijdens het parallelleoverleg.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied Nederlands in voldoende mate. De klaswerking garandeert een voldoende breed aanbod rond vorm, inhoud en gebruik van taal. Er zijn voldoende gevarieerde materialen voorzien. Binnen de evaluatie en de zorgwerking krijgt Nederlands een belangrijke plek. De school werkt ontwikkelingsgericht aan dit nieuwe leergebied.

Curriculum	Als referentiekader wordt gebruik gemaakt van onderwijsleerpakketten
Onderwijsaanbod	(aanvankelijk lezen, schrijfmotoriek), fiches voor de meer schools-technische
<i>Referentiekader</i>	onderdelen van taal (spelling, taalbeschouwing, ...) en terugkerende technieken.
<i>Planning</i>	Leerplandoelen zijn gelinkt aan fiches en terugkerende technieken.
<i>Evenwichtig en volledig</i>	
<i>Samenhang</i>	
<i>Brede harmonische vorming</i>	De agenda is minder functioneel ten aanzien van de planning en evaluatie van
<i>Actief leren</i>	activiteiten maar meer gericht op het bewaken van het aanbod. De verwarring op
	niveau van de soorten doelen en het concrete gebruik van deze tool maakt dat
	het systeem nog niet helemaal sluitend is. De fichewerking gebeurt via blokken
	waarbij werkweken gevolgd worden door een herhalingsweek, een toetsenweek
	en een week voor remediëring.
	Spreken en luisteren gebeurt veelvuldig in de kring. Deze kringen kennen een
	vast verloop met toewijzing van specifieke rollen zoals 'gespreksleider'. De
	klasseraad, de Vliegerraad en het forum zijn voorbeelden van terugkerende
	activiteiten met een sterk talige dimensie. De leerlingen zitten ook vaak in
	groepen waarbij ze taken krijgen (schoudermaatje, oogmaatje, ...) om het verloop
	in goede banen te leiden. Coöperatieve werkvormen maar ook presentaties
	(bijvoorbeeld via powerpoint) maken dat het ontwikkelen van de mondelinge
	taalvaardigheid op een natuurlijke wijze gebeurt. Hierdoor hebben leerlingen
	ruime ervaringskansen voor het verhogen van de spreekdurf en het zich eigen
	maken van gespreksconventies. Dit sluit gerichte taken niet uit zoals werken met
	luisterverhalen, luistercd, ...
	Spelling, taalbeschouwing en denkopdrachten gelinkt aan begrijpend lezen
	komen aan bod in de contracten en er zijn taalhoeken (hoekenwerk) in de
	klassen.
	De vrije teksten krijgen een centrale plek in de klaswerking. Ze stimuleren het
	schrijfplezier doordat leerlingen zelf kunnen kiezen waarover ze schrijven en de
	leerkrachten benaderen deze producties zo positief mogelijk. Deze vrije teksten
	met een accent op schrijven/illustreren worden ook gelezen en komen terecht in
	het logboek. Zij vormen ook vaak vertrekpunt voor meer schools werken (rond
	spelling bijvoorbeeld) waardoor gezorgd wordt voor een meer inductieve aanpak.
	Er is binnen het team nog discussie over de mate waarin de vrije teksten niet te
	sterk richten op vormkenmerken dan wel op individuele expressie. Ook andere
	teksten (interview, weerbericht maken, ...) komen aan bod. In sommige groepen
	kan de aandacht voor diversiteit aan tekstsoorten nog explicieter. Momenteel is
	er sterke aandacht voor de schrijfmotoriek.
	Binnen de lagere afdeling is er voldoende aandacht voor technisch, begrijpend en
	studerend lezen. Voor de tweede en derde leefgroep organiseert de school
	niveaulezen op basis van AVI-niveau met inschakeling van leerkrachten,
	leesouders en kinderen die het hoogste leesniveau hebben bereikt. Leesplezier
	wordt gestimuleerd door onder meer regelmatig boeken voor te lezen, de
	voorleesweek, ons lievelingsboek en boeken te laten voorstellen in de kring. Ook
	het lezen van krantenartikelen komt voor. De leerlingen beschouwen taal door te
	rijmen, te werken rond leestekens en specifieke uitdagende talige opdrachten.
	De woordenschat komt vaak uit de kring en projecten.

Er is geen echt woordenschatbeleid maar eerder sprake van een spontane aandacht en herhaling van woorden: dagen van de week, zegswijzen, ... De strategische aanpak zit onder meer in de 'Vuurtoren'.

De onderwijsleerpakketten en de fiches garanderen een doorgaande lijn voor meer schools-technische aspecten van taal. Het weekrooster bevat geen leergebieden maar activiteiten die vaak leergebiedoverschrijdend een invulling krijgen: de projecten gelinkt aan woordenschatonderwijs of een project rond boeken bijvoorbeeld. Er ontstaan mengvormen doordat veel gewerkt wordt met coöperatieve werkvormen en kringen die een diverse uitwerking kunnen krijgen (de muziekring bijvoorbeeld) of creatieve en emotionele taaluitingen (werken rond gedichten).

De gehele klaswerking is erop gericht leerlingen te laten ontwikkelen tot actieve taalgebruikers.

Materieel beheer

Uitrusting

*Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen*

De klassen vormen een voldoende rijke taalomgeving. Er zijn taalhoeken met speelse werkvormen en een ruim aanbod aan didactisch materiaal. Er is voorzien in referentiekaders, leesboeken, schrijfdieën, educatieve spellen, ... Smartboard en computer (educatieve sites) worden functioneel aangewend. Het aanbod aan leesboeken kan uitgebreider in sommige klassen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

*Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing*

De evaluatie gebeurt onder meer via methodegebonden en eigen toetsen. Het kan hier gaan over dictees of toetsen gekoppeld aan de fiches. Daarnaast worden ook genormeerde toetsen afgenomen voor bepaalde onderdelen van Nederlands. Het accent ligt momenteel sterker op het vlug detecteren en ondersteunen van uitvallers dan als toets voor de geboden onderwijskwaliteit. De rapporten zijn geschreven op maat van de leerlingen en beschrijvend van aard. Er wordt ook gewerkt met een codering (zespuntenschaal) die een waardering weergeeft. Ook resultaten op gestandaardiseerde testen worden aangegeven. Twee van de vier rapporten hebben het enkel over taal en rekenen waarbij aandacht is voor de verschillende domeinen. Het blokkensysteem omvat ook een evaluatieweek. De evaluatie van teksten en mondelinge taalvaardigheid kan nog systematischer. Het gebeurt, in de kring bijvoorbeeld, door te vragen hoe het is geweest als gespreksleider maar het is weinig concreet, doelgericht en er zijn geen duidelijke criteria voor leerkracht en kinderen. Evaluatie staat ten dienste van het informeren van ouders, het bespreken en ondersteunen van kinderen (in samenwerking met het CLB).

Begeleiding

Leerbegeleiding

*Beeldvorming
Zorg*

De leerkrachten krijgen een beeld op de kinderen via het digitaal leerlingvolgsysteem, de toetsen en de testen, de overgangsgesprekken en vooral ook doordat zorgleerlingen met een afgesproken frequentie besproken worden in aanwezigheid van het voltallige team. Het schrijven van vrije teksten is een vorm van interessendifferentieatie evenals het laten aan bod komen van voorkeuren van kinderen in de VWT. Algemeen gesteld is het geven van motiverende taaltaken zeer wezenlijk als element van basiszorg. Daarnaast is er ook de coöperatieve werking waarbij sterkeren zwakkeren helpen. Het leefgroepensysteem zorgt ervoor dat differentiatie een must is. Sterkeren die tot een bepaald leerjaar behoren kunnen aansluiten voor bepaalde aspecten bij hogere leeftijdsgroep. Differentiatie naar interesse zit in de vrije teksten en in het aanbod tijdens de vrije werktijd. In het blokkensysteem zit zowel een preventief (herhalingsweek) als curatief (remediëeringsweek) element voor spelling, taalbeschouwing en begrijpend lezen. Kinderen kunnen extra-uitleg krijgen tijdens het zelfstandig werk. Ook vormen van tempodifferentiatie komen voor doordat kinderen met aandachtsproblemen

minder vrije teksten moeten schrijven. Tempodifferentiatie is er ook voor de sterkeren met extra-uitdagend materiaal. Het komt ook voor dat een leerling met een motorische problematiek de tekst op computer uitwerkt. Differentiatie gebeurt ook via het materiaal (leerlingen met dyslexie) of in de taalhoek. Voor kinderen die een ernstiger hulpvraag stellen zijn er een aantal mogelijkheden voorzien: ondersteuning door zorgleerkracht, huiswerkbegeleiding, taalbuddy voor kinderen met dyslexie, maatwerk, spellingsgroep, sticordmaatregelen en curriculumdifferentiatie. Voor het ondersteunen van de anderstalige instromers is de school nog op zoek naar extra-knowhow en de meest geschikte aanpak.

Kwaliteitszorg Op dit moment zet de lagere afdeling sterk in op schrift. Dit is een gevolg van outputonderzoek voor spelling. Op dit moment loopt dan ook een traject met een externe deskundige. Het nieuwe leerplan moet nog geïmplementeerd worden. Wel koppelen de leerkrachten van de oudste leefgroep de fiches aan het nieuwe leerplan. Een ander waardevol initiatief is het maandelijks paralleloverlegmoment (POM). Hier komt onder andere de fichewerking en de vrije teksten aan bod.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

De lagere afdeling bereikt de eindtermen voor het leergebied wereldoriëntatie in onvoldoende mate. Er is geen eenduidig omgaan met onderwijsdoelstellingen en er zijn geen garanties dat essentiële onderdelen van het leerplan niet over het hoofd worden gezien. De evaluatie en beeldvorming zijn weinig uitgewerkt en er is geen werk gemaakt van een degelijke leerimplementatie, inbegrepen de visie onderliggend aan dit leerplan.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	De projectwerking is sterk gelinkt aan het leergebied wereldoriëntatie en verloopt vrij kindgestuurd. Voorstellen kunnen evenwel zowel van de kinderen als van de leerkracht komen. De projecten kennen een zeker verloop en moeten aan bepaalde criteria voldoen: probleemgericht, productgericht, gericht op hoofd – hart – handen, haalbaar, evalueerbaar, ... Het is onduidelijk in welke mate leerplandoelen of andere onderwijsdoelstellingen de praktijk aansturen.
--	---

Bijhorende leerplandoelen worden aangeklikt en sommigen houden deze bij op papier. Behalve voor projectwerk zijn er ook voor de kring, de vrije werktijd, ... WO-leerplandoelen terug te vinden onder meer in het 'rugzakje' voor terugkerende activiteiten. Er is nog veel verwarring en de leerkrachten geven aan sterk zoekende te zijn in het omgaan met onderwijsdoelstellingen. De variatie in gebruik is nog vrij groot (welke soort onderwijsdoelstellingen, wanneer noteren en wanneer niet, bestaande lijst laten groeien doorheen de projectwerking, enkele doelstellingen in focus plaatsen, ...) waardoor er geen garanties zijn voor een volledig aanbod zoals de leerplannen dit voorschrijven voor de gehele school. Ook ten aanzien van de concrete planning en evaluatie van de activiteiten heeft dit maar beperkte meerwaarde.

De huidige werking toont dat alle domeinen van het leergebied wereldoriëntatie aan bod komen. Het procesmatig verloop van de projecten alleen al zorgt voor een rijke en brede uitwerking. De mate waarin bepaalde aspecten uit verschillende domeinen aan bod komen met als resultaat verwerving bij de leerlingen is te gering. Domeinen zoals tijd en ruimte komen leerkrachtafhankelijk aan bod. Ook de 'getrokken' overzichtslijsten uit de planningsdocumenten van vorig en huidig schooljaar laten nog vele hiaten zien.

Naast de projectwerking zijn er nog andere activiteiten zoals kring of hoekenwerk waarin aandacht gaat naar wereldoriëntatie. De vrije werktijd (koken als verjaardagswens) en contractwerk (werken rond provincies) kunnen aanleiding geven tot een extra-aanbod.

Doordat vragen, problemen van kinderen uitgangspunt zijn van projectwerking wordt rekening gehouden met hun leef- en belevingswereld. Er is steeds aandacht voor belevingsfase.

De samenhang met het leergebied wereldoriëntatie is sterk voor de leergebieden Nederlands en muzische vorming en de leergebiedoverschrijdende eindtermen ICT en sociale vaardigheden. Deze zitten ook vaak verweven in de projectwerking. Sommige leerkrachten zouden nog verder willen evolueren om de gehele werking te laten starten vanuit wereldoriëntatie.

Actieve en coöperatieve werkvormen komen in alle klassen ruimschoots aan bod. Er zijn doe-activiteiten en uitstappen gekoppeld aan de projectwerking. Leerlingen kunnen ervaringen opdoen met materialen, proefjes, ... Kinderen werken geregeld in (tafel)groepen, teams met toewijzing van diverse rollen.

Materieel beheer
Uitrusting
Ontwikkelingsmaterialen
Leermiddelen

Geregeld wordt de werkelijkheid in de klas gebracht. Kinderen brengen immers veel mee van thuis uit. Naast talrijke objecten komen ook personen getuigen en/of actief participeren in de klas.

De klassen vormen een voldoende rijke leer- en werkomgeving met extra werkruimtes buiten de klas (werkhoek op overloop bijvoorbeeld). Soms wordt gewerkt met een thematafel en er zijn voldoende voldoende materialen en gereedschappen voorhanden in hoeken en opbergboxen om te onderzoeken en te experimenteren: educatieve spellen, ontdekdozen, vergrootglas, thermometer, proefjesboeken, basis- en constructiematerialen,...
Leerkrachten en ouders zorgen voor themagebonden materialen en boeken. Er zijn steeds veel informatieve boeken voorzien rond het lopende project en nieuwe media (computer, smartboard, fototoestel, ...) worden frequent gebruikt. Materialen worden ook gedeeld tussen collega's. Er is heel veel aandacht voor tijds-kaders en in sommige groepen in mindere mate voor ruimte-kaders. Wel valt een dynamisch gebruik ervan op.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief
Leerlingvolgsysteem
Gericht op bijsturing

De evaluatie van dit leergebied is nog zwak uitgewerkt. Elk project eindigt met een evaluatie van de voorbije activiteiten. De evaluatie is bijna uitsluitend procesgericht (beleving, betrokkenheid, inzet, afwerking, ...) en opvallende en algemene zaken worden aangegeven maar leerkrachten verwijzen niet naar concrete inhoud, inzichten of vaardigheden met betrekking tot het leergebied. Er is nog geen 'doelgerichte' evaluatie en de eigen toetsen gaan vooral over het reproduceren van feitenkennis. De kinderen krijgen kansen om ook zichzelf te evalueren (kleuren, smileys) over de projectwerking. Binnen de leefgroep wordt ook veelvuldig geëvalueerd. Dit gebeurt in de totale klas, een groepje of via specifieke werkvormen zoals binnen- en buitenkring waarbij kinderen ook moeten kunnen argumenteren waarom ze iets als positief of negatief inschatten. Dit kan gaan over het product, maar zeker het proces komt ruimschoots aan bod. De school neemt wel deel aan een gestandaardiseerde eindtoets waarbij de resultaten besproken worden op de ochtendteams en met het CLB. Wat ontbreekt is een intern evaluatie-instrument waardoor eenzijdigheid (momentopname, deficitdenken, ...) vermeden wordt.

Begeleiding	De beeldvorming met betrekking tot wereldoriënterende kennis, inzichten en vaardigheden is vooralsnog beperkt.
Leerbegeleiding	Er is echter ruimte voor het maken van keuzes die aansluiten op eigen interesses. Zo hebben de leerlingen niet alleen een belangrijke stem in de projectwerking, ook tijdens de vrije werktijd kunnen ze kiezen voor eigen interesses los van de projecten. Het coöperatief samenwerken zorgt voor een natuurlijke uitwisseling tussen kinderen, inbegrepen hun verschillen. De achtergrond van de kinderen wordt gerespecteerd. Een beperkt aantal elementen is af te lezen uit het leerlingvolgsysteem. Projecten krijgen ook soms ondersteuning van collega's.
<i>Beeldvorming</i>	
<i>Zorg</i>	
Kwaliteitszorg	Het schoolteam wil dit schooljaar werk maken van het zoeken van een registratiesysteem voor doelenbewaking. Zij ervaren immers een spanningsveld tussen doelenlijsten en projectwerking. De inhoudelijke en didactische bouwstenen welke fundamenteel zijn voor de visie achter het leergebied zijn niet gekend bij het team. Een aantal schooljaren terug zou er wel een pedagogische studiedag hebben plaatsgevonden rond het leerplan en leerplandoelen.

3.1.2 Voldoet de school aan de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'?

De organisatie van het welzijnsbeleid is voortreffelijk. De structuur van de preventiedienst is doorzichtig en hiërarchisch heel functioneel opgebouwd. De school gaat op systematische wijze de situatie op het vlak van bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne na. Dat blijkt uit de regelmaat waarmee ze controles en risicoanalyses uitvoert en laat uitvoeren. Hierdoor kent ze de mogelijke tekorten en is ze waakzaam voor ongunstige veranderingen of probleemsituaties in de onderwijsomgeving. De preventieadviseurs reiken de scholen een digitale tool aan voor het globaal actieplan en het jaaractieplan. Door het accuraat gebruik van deze tool op de verschillende niveaus is er in grote mate sprake van een dynamisch risicobeheersingsbeleid.

De directeur is de contactpersoon en volgde daartoe een basisvorming preventie. Een digitale leidraad met onder meer een preventieregister en kalender ondersteunen hem bij zijn opdracht. Hij is belast met de opdrachten voor werken die door de eigen mobiele teams uitgevoerd kunnen worden en met de opvolging ervan. Hij budgetteert deze ook. Voor hulp of bij problemen zijn de preventieadviseurs steeds bereikbaar. Overstijgen de acties de mogelijkheden van de school, dan worden deze verschoven naar het niveau van de scholengroep. De preventieadviseurs volgen de acties wekelijks op in overleg met de coördinator van de mobiele teams en met de algemeen directeur. De acties en werken worden geprioriteerd op basis van normen voor veiligheid. Daardoor krijgen de meest acute werken of acties voorrang. De jaarlijkse rondgang gebeurt grondig. Ook op basis van deze rondgang worden het globaal preventieplan en/of het jaaractieplan aangevuld of bijgestuurd. De instelling geeft in voldoende mate gevolg aan de opmerkingen in de analyses van deskundigen. De knelpunten qua bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne die de inspectie vaststelt, zijn meestal gekend en opgenomen in de plannen die de beheersing ervan regelen.

Door de goede organisatie heeft de school de toestand inzake veiligheid en bewoonbaarheid onder controle. Van alle aspecten hiervan is de situatie ofwel probleemloos, ofwel werkt de school aan de optimalisering ervan.

Inzake gezondheid en hygiëne wil de onderwijsinspectie de school erop wijzen dat het verzorgingslokaal/de verzorgingsruimte niet is voorzien van een minimum aan noodzakelijke uitrusting en niet is ingericht na advies van de preventieadviseur-arbeidsgeneesheer en het comité. Tijdens de doorlichting nam het beleid al stappen om hieraan tegemoet te komen. De inspectie apprecieert de netheid en de hygiëne in het schoolgebouw ondanks de aanwezigheid van zand op de speelplaats. De inspectie stelde vast dat niet alle leerlingen over pantoffels beschikken en vaak op sokken op koude trappen of vloeren lopen. Het is aan de

school om hierin passende afspraken te maken.

Op basis van het uitgesproken dynamisch risicobeheersingsbeleid en de actuele toestand in de school, besluit de onderwijsinspectie tot een gunstig advies voor de bewoonbaarheid, de veiligheid en de hygiëne in de school.

3.1.3 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• het recht op inzage door de ouders en hun recht op toelichting bij de gegevens die op de leerling betrekking hebben, waaronder de evaluatiegegevens die worden verzameld door de school	ja
• informatie over extra-murosactiviteiten	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het reglement inzake tucht en schending van de leefregels van de leerlingen, met inbegrip van een preventieve schorsing, een tijdelijke uitsluiting of een definitieve uitsluiting en inzake de beroepsprocedure, inbegrepen het hanteren van redelijke en haalbare termijnen	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• de afspraken in verband met onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's, leerlingenevaluatie en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad, de schoolraad en de ouderraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja

Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Voert de school een zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid met het oog op de optimale leer- en ontwikkelingskansen van alle leerlingen? (decreet bao - art. 153 septies)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 48)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 48)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Deskundigheidsbevordering

- Doelgerichtheid** De school heeft een uitgeschreven visie op nascholing waarbij het delen van info en transfer naar praktijk belangrijke elementen zijn. Er worden vijf soorten van nascholing onderscheiden: individuele nascholing gericht op persoonlijk doel, persoonlijke nascholing vanuit teambehoefte, teamnascholing, traject met het team en collegagroepen. Hierbij is ook een rol weggelegd voor de zorgcoördinator die het overzicht behoudt en de teamleden ondersteunt in hun zoektocht naar gepaste nascholingen. De school beschikt over een jaarlijks nascholingsplan, zijnde een opsomming van individuele en teamgerichte nascholingen.
- Ondersteuning** Er zijn teambijeenkomsten gericht op afspreken en regelen en er zijn er die een meer inhoudelijke invulling krijgen. De leerkrachten nemen deel aan pedagogische studiedagen en benutten ook kansen tot individuele nascholingen. Het maandelijks paralleloverleg (POM) biedt kansen tot ‘samenwerkend’ leren. De school participeert aan allerhande schooloverstijgende collegagroepen: regionale samenkomsten leerkrachten per graad, directies van methodescholen, zorgcoördinatoren. De methodescholen van het GO! zijn verbonden in een netwerk. Daarnaast is er nog de herbronningsdriedaagse (directie en zorgcoördinator) en de jaarlijkse gezamenlijke pedagogische studiedag voor leerkrachten en zorgcoördinatoren. Dit gebeurt in samenwerking met de begeleidingsdienst en dit jaar lag de focus op materiaalverrijking. Het komt ook voor dat leerkrachten activiteiten bij elkaar bijwonen in aanwezigheid van kinderen om te leren van elkaar. Er is ruimte voor meer langdurige opleidingstrajecten (opleiding rond rouw en verlies) en voor internationale nascholingsmomenten (studyvisit Turkije rond ouderparticipatie).
- Doeltreffendheid** Het Vliegerteam is een leergierig team. Dit kan het risico inhouden dat de ene vernieuwing de andere wegduwt en te weinig tijd uitgetrokken wordt voor de gehele implementatiecyclus van elke vernieuwing. Er is aandacht voor de toepassing op niveau van de werkvloer. Zo resulteert een bijscholing rond ontdekdozen in het effectief gebruik ervan. Een aantal nascholingen houdt verband met de actuele prioriteiten van de school. Ook bij de professionalisering speelt het pedagogisch project een rol. Wie deel wil uitmaken van het team is verplicht om een cursus te volgen met betrekking tot de leefscholepedagogiek.
- Ontwikkeling** Het schoolteam heeft weinig last van zelfgenoegzaamheid en is voortdurend op zoek naar aanpassingen, verbeteringen van de eigen en schoolwerking. Soms volgen teamleden voortrajecten waarna bekeken wordt in welke mate verspreiding over het gehele team zinvol zou zijn. Navormingen worden ook op het team besproken.

4.2 Sociale en emotionele begeleiding

Doelgerichtheid Zowel in woord, geest als daad is er een algemene gerichtheid op de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.
Er is een uitgeschreven visie op zorg waarin het werken rond welbevinden, betrokkenheid en sociale vaardigheden, het geven van inspraak aan kinderen en het werken met kinderbemiddelaars zijn opgenomen.

Ondersteuning Er is een warm en empathisch contact met zowel kinderen als ouders. Er is veel bespreekbaar met kinderen, leuke gebeurtenissen zoals verjaardagen worden gevierd en conflicten worden meteen besproken met de kinderen. De kleinschaligheid zorgt ervoor dat kinderen, ouders en leerkrachten een (h)echte schoolgemeenschap vormen. Ouders komen voor de lesactiviteiten starten tot in de klas waardoor persoonlijk contact laagdrempelig is en er uitgewisseld wordt rond welbevinden, gebeurtenissen, ... die een impact hebben op het gevoelsleven van de kinderen.

Een gesprek met een delegatie aan leerlingen maakt duidelijk dat zij de inrichting van de speelplaats, de kinderbemiddelaars die aanspreekbaar zijn bij conflicten, het mogen nemen van verantwoordelijkheden, het koor, de kringmomenten, de participatie via klasraad en Vliegerraad, de hulp en humor van leerkrachten sterk waarderen. Wanneer op de school betrokken niet-leerkrachten onvoldoende respect of waardering krijgen van andere kinderen raakt hen dat.

De samenhang tussen de klassenraad (klasniveau), de Vliegerraad (schoolniveau) en de teambijeenkomsten maakt mogelijk dat aangaves van kinderen ernstig worden genomen en er feedback volgt.

De leefgroepen, de coöperatieve werkvormen, het jaarlijkse kamp en het forum verhogen de onderlinge samenhang en verbondenheid.

Ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid worden door het schoolteam heel ernstig genomen. Het gaat hier bij niet enkel om informeren maar ook participeren, adviseren en beslissen. Hiervoor zijn allerlei instituties in het leven geroepen zoals schooloverleg, organisatorische werkgroepen, leefgroepsvergadering en bestuur waaraan ouders kunnen deelnemen.

Doeltreffendheid Er is voorzien in sociaal-emotionele evaluatiemomenten waarbij kinderen ook zichzelf evalueren. Hiertoe gebruikt de school een bestaand ordeningskader voor sociale relaties. In de daaropvolgende oudergesprekken kunnen relevante zaken hieruit gecommuniceerd worden. De evaluatie vanuit de school vertrekt vooral vanuit het positieve en is gericht op verdere groei. De school neemt ook deel aan onderzoeken die tevredenheid en welbevinden op het oog hebben.

Ontwikkeling De school werkt ontwikkelingsgericht aan dit aspect en volgt een traject coöperatief leren met diverse rollen en werkvormen. Dit traject startte twee jaar geleden en ook tijdens inhoudelijke teams en pedagogische studiedagen worden soms coöperatieve werkvormen gebruikt.

De conflicthantering wordt besproken op personeelsvergaderingen en een zorgleerkracht volgde een opleiding 'depressiecoach'.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

- Leiderschap** Het beleid verloopt participatief en democratisch. Voorstellen kunnen komen vanuit elk teamlid maar dragen zoveel mogelijk de goedkeuring van het voltallige team. Het team als geheel heeft dan ook veel beslissingsrecht. De directeur en de zorgcoördinator werken nauw samen en nemen beleidstaken op. Sommige taken zijn strikt gescheiden (zorg meer bij zorgcoördinator en BVH meer bij directeur) en andere (nascholing) horen dan weer tot de bevoegdheid van beiden. Hiervoor is er frequent overleg nodig tussen haar en de directeur. Zo worden de teamvergaderingen samen voorbereid. De zorgcoördinator vervult een belangrijke stimulerende rol maar zet minder in op het versterken van leerkrachtvaardigheden binnen de zorgwerking.
- Het contact met de directeur en zorgcoördinator verloopt laagdrempelig en zij vertonen een open houding naar het team. Het psychosociaal welbevinden van de leerkrachten wordt belangrijk gevonden en komt eveneens tijdens een evaluatiemoment ter sprake. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de draagkracht van de leerkrachten.
- De directeur kan voldoende het proces sturen opdat beslissingen genomen worden en afspraken gemaakt zijn. Hij geeft aan wanneer iets vanuit de scholengroep dient te gebeuren.
- Ouders hebben daadwerkelijk een stem in de organisatie en het beleid maar het pedagogische luik is een schoolteamaangelegenheid.
- Schoolbestuur, dagelijks bestuur en werkgroepen zijn goed gestructureerd.
- De directeur komt geregeld binnen in klassen en is nabij in contacten met kinderen en ouders. Er hebben nog geen formele klasbezoeken noch evaluaties van het personeel plaatsgevonden. Wel is er een goede ondersteuning voor beginnende leerkrachten door de parallelleerkracht, de zorgcoördinator en de directeur.
- Visieontwikkeling** De directeur wil alle leerkrachten bewust maken van de leefschoolorincipes. De leefschoolorpedagogiek wordt goed bewaakt en speelt mee bij het nemen van beslissingen. Belangrijke visie-elementen en technieken worden gecommuniceerd via de starterskid(t). De vijf fasen: geborgen- en veiligheid / zelfbewustzijn en sociaal leven / kritisch kiezen / leren door ervaren / ingrijpen in eigen leef- en leeromgeving, zijn richtinggevend en terug te vinden in het schoolwerkplan.
- Besluitvorming** Het aantal infokanalen op school is zeer groot waardoor betrokkenen en geïnteresseerden op velerlei wijzen geïnformeerd kunnen worden of participeren. Er zijn de wekelijkse praktische teamvergaderingen en de maandelijks inhoudelijke teamvergadering. Agendapunten worden op voorhand doorgegeven en de verslaglegging is digitaal raadpleegbaar. Ook binnen de graden is er maandelijks overleg, het 'ParallelOverlegMoment', om af te stemmen al dan niet met een centraal aangestuurd thema.
- De school beschikt over een informatieve website die ook een schoolblog en klasblogs omvat. Er is een wekelijks digitaal nieuwskrantje (Frigodocs) en een starterskid(t) om nieuwe inschrijvende gezinnen wegwijs te maken in de werking van de school. Er is ook een onthaalbrochure voor startende leerkrachten.
- De directeur neemt deel aan overleg op niveau van de scholengroep en – gemeenschap.

Leerlingenparticipatie kan via klassenraad (klasniveau) en Vliegerraad (schoolniveau). Ook ouders kunnen op verschillende wijzen participeren aan het schoolleven: leefgroepsvergadering, schooloverleg, werkgroepen, bestuur. Er zijn een zevental werkgroepen waaraan ouders en leerkrachten samen deelnemen om evenementen te organiseren, financiën en infrastructuur te bekijken, ... Elk teamlid dat participeert aan een werkgroep is verantwoordelijk voor de infodoorstroming naar het totale team. Hierdoor is er een goede afstemming.

De hal is ingericht tot een fysieke ontmoetingsruimte voor ouders en leerkrachten met koffie, televisiescherm, folders en affiches, ...

De school maakt gebruik van een elektronisch platform om info digitaal te bewaren zoals schoolwerkplan, agenda's, kindvolgsysteem, ...

Kwaliteitszorg De output wordt jaarlijks bijgehouden en de prioritaire werking rond schrift is gestart vanuit tegenvallende resultaten voor spelling. De school maakt gebruik van eindtoetsen en andere gestandaardiseerde toetsen maar deze zijn nog vaak te eenzijdig gericht op het vlug detecteren van eventuele uitvallers. De school werkt met ontwikkelingsdomeinen die uitgewerkt zijn op basis van beginsituatie, doel en initiatieven met een timing. De structuur is goed en de aanpak van een ontwikkelingsdomein kan meer dan een schooljaar in beslag nemen. Het aantal (36!) is echter bijzonder groot om de prioriteiten te kennen en de rubricering binnen de overspannende onderdelen onduidelijk. Het vele overleg zorgt eerder voor een spontane dan een systematische kwaliteitsbewaking waarbij prioriteiten vanuit een brede zelfanalyse opborrelen. Er is wel een jaarlijkse teamevaluatie en een tweejaarlijkse evaluatie van de directeur. Eind augustus organiseert de school het 'zomerteam'. Het gaat om drie vakantiewerkdagen eind augustus om de grote lijnen vast te leggen.

GOK- en zorgbeleid Het schoolteam baseert zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid op de analyse van data die de noden van alle leerlingen op een handelingsplanmatige manier in kaart brengt. De school heeft zicht op het aantal leerlingen dat vanuit het eerste leerjaar doorstroomt tot het zesde leerjaar zonder leerachterstand op te lopen. Ze zet acties op om de doorstroom te bevorderen. Het schoolteam heeft een visie over de wijze waarop het zijn zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid vorm wil geven. Het team organiseert de acties vanuit operationele doelen die aansluiten bij de noden van de leerlingen. De schoolorganisatie zorgt ervoor dat het team de vooropgestelde doelen binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid bereikt. De acties die het schoolteam uitwerkt sluiten nauw aan op de vooropgestelde doelen. Het zorgteam evalueert de effecten van de acties binnen het zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid. Het schoolteam heeft in zijn professionaliseringsbeleid aandacht voor de deskundigheidsbevordering van alle teamleden met het oog op het schooleigen zorg- en gelijkeonderwijskansenbeleid en neemt expliciete initiatieven om de opgedane inzichten en vaardigheden te implementeren op de werkvloer.

Inbreuken op de regelgeving De school volgt de procedures volgens dewelke getuigschriften worden toegekend, met inbegrip van de beroepsprocedure. Deze informatie is correct opgenomen in het schoolreglement. Alle wettelijke en noodzakelijke informatie voor de kinddossiers is aanwezig. De individuele dossiers zijn echter niet samengesteld zoals vermeld in het B.VI.R. (Besluit van de Vlaamse Regering) van 24/11/1998 Art. 4.§2.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuterafdeling voorziet in een aanbod voor beide leergebieden dat voldoende breed, evenwichtig en samenhangend is.
- De leerkrachten van de kleuter- en lagere afdeling maken werk van belangrijke didactische en pedagogische principes onderliggend aan de leerplannen en eindtermen: actief, coöperatief en werkelijkheidsgerichte benadering, aansluiten op leef- en beleavingswereld, ...
- De gehanteerde technieken en activiteiten zorgen voor een hoge betrokkenheid van de kinderen met ruimte voor eigen inbreng.
- De zorgwerking, zowel preventief als curatief, is in voldoende mate aanwezig.
- Voor het leergebied Nederlands is er aandacht zowel voor meer natuurlijke en speelse werkvormen als voor meer leerkrachtgestuurde en gestructureerde momenten.
- Het team heeft aandacht voor taalplezier, taalgebruik en taalsystematiek.
- De lagere afdeling voorziet in een nieuwe aanpak rond schrijfmotoriek op basis van outputresultaten.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De teamleden voelen een drang van binnenuit om zich blijvend te professionaliseren.
- De teamleden benutten opportuniteiten om van en met elkaar te leren.
- De algemene gerichtheid op het sociaal-emotioneel welzijn van kinderen is een voorbeeld van goede praktijk.
- Coöperatief en participatief werken met kinderen én ouders wordt als belangrijke hefboom gezien ten gunste van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Wat betreft het algemeen beleid

- Op school heerst een democratisch en participatief beleid met veel inbreng van het team en de ouders.
- De visie leeft en wordt gebruikt als richtinggevend voor het nemen van bepaalde beslissingen.
- Er zijn veel informatiekanalen en overlegfora die zorgen voor een snelle en afgestemde informatiedoorstroming.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De kleuter- en de lagere afdeling kunnen een werk- en handzaam systeem ontwikkelen dat functioneel is ten aanzien van het omgaan met onderwijsdoelstellingen.
- Het schoolteam kan een doordacht woordenschatbeleid ontwikkelen op maat van de schoolpopulatie.
- De evaluatiepraktijk kan doordachter, in het bijzonder voor wereldoriëntatie maar ook voor de minder schools-technische aspecten van taal: vrije tekst, gespreksvaardigheden, ...

Wat betreft het algemeen beleid

- Het aantal ontwikkelingsdomeinen kan beperkt worden zodat het bevattelijk blijft voor alle leden van het schoolteam.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De school moet gericht werken aan het bereiken van de eindtermen voor wereldoriëntatie in de lagere afdeling.

Wat betreft de regelgeving

- De samenstelling van de leerlingendossiers met betrekking tot het uitreiken van de getuigschriften zoals vermeld in het B.VI.R. (Besluit van de Vlaamse Regering) van 24/11/1998 Art. 4.§2.

7 ADVIES BETREFFENDE DE ERKENNINGSVOORWAARDEN

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het **kleuteronderwijs** en het **lager onderwijs**.
- voor de erkenningsvoorwaarde 'bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne'.
- voor de overige erkenningsvoorwaarden.

8 OVERIGE REGELGEVING: REGELING VOOR VERVOLG

Op de gecontroleerde overige regelgeving werden door het inspectieteam geen inbreuken voor verder gevolg door de onderwijsinspectie vastgesteld.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Jan DEVOS de inspecteur-verslaggever	Joeri DEMEY de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	